

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII. Soluuntur argumenta ex Concilioru[m] erratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

sed tantum provincialia; illa enim proprie sunt Episcopalia, in quibus soli Episcopi, non Archiepiscopi, aut Patriarchæ conveniunt: ista autem Concilia ordinariè non instituuntur ad dogmata fidei constituenda; id enim proprium est generalium Conciliorum, sed tantum ad restituendam disciplinam Ecclesiasticam, & mores corrigendos. Itaque ex se, & ordinariè invalida sunt ad constituenda dogmata fidei, si tamen aliqua urgente necessitate definiant aliquid de fide, & eorum decretum à sede Apostolica approbetur, nihil obstat, quod minus valida esse possint.

CAP V T VIII.

Soluuntur argumenta ex Conciliorum erratis.

NUMERANT denique aduersarij errores Conciliorum, & præcipuè HERMANNVS lib. 3. ca. 15. & 16. Prolegomenorum, & liber Protestantium, *liber protestanti* qui inscribitur: *Causse cur electores, &c.* Sed è maximo numero errorum, solum tertia pars eget aliqua discussione. Trium enim generum errores in Conciliis aduersarij obseruarunt. Quosdam errores veros & crassos, sed Conciliorum illegitimos & à Pontificibus reprobatorum, ut Ariminensis, Seleuciensis, Ephesini II. quos frustra enumerat, cum nihil faciant contra nos. Vide quæ diximus de Conciliis reprobatis lib. 1. cap. 7. & 8.

Alios deinde errores non veros, sed fictos Conciliorum legitimos, & probatorum; omnia enim quæ ipsi non probant, vocant errores. Hoc modo dicunt errasse Concilium Chalcedonense, in quo sanctimonialia prohibentur votum continentiam violare, & Concilium Carthaginense V. in quo statuitur, ne altaria erigantur sine reliquiis Martyrum. sed dum hæc dicunt, assumunt quod probandum erat.

Alios denique errores obseruant in veris, legitimisque Conciliis, qui reuera speciem aliquam erroris habere videntur, id est, eiusmodi sententias videntur continere, quæ & nostro & illorum consensu iudicantur erroneæ, atque hos duntaxat examinare, & diluere debemus.

PRIMO loco Calvinus adducit Concilium CD. Prophetarum,

phetarum, qui omnes etrarunt ipso Deo protestante se misisse spiritum mendacem in ore ipsorum, 3. Regum 22. Sed quale, quæso, Concilium illud fuit? PRIMVM non erant illi Prophetæ Domini; nam cum C. D. illi Prophetæ sententias suas dixissent, legimus quæsiuisse Regem Iosaphat à Rege Achab, an non esset aliquis Propheta Domini, per quem Dominus interrogari posset? Achab autem respondisse: *Remansit vnus, sed ego odi illum.* DEINDE Concilia, non Prophetarum, sed Sacerdotum esse debent. DENIQUE Concilium illud, ab Achab Rege non à summo Pontifice coactum fuit, proinde nihil mirum, si errauit.

Proponunt SECUNDO Calvinus & Brentius Concilium Iudeorum præside summo Pontifice Caipha, in quo excommunicati sunt, qui confitebantur IESVM esse Christum, Ioan. 9. & postea Christus reus mortis iudicatus est, Ioan. 11. Marc. 14.

RESPONDEO, quidam aiunt quæstionem fuisse de facto non de iure, quam Concilium illud iudicauit, videlicet, num IESVS necandus esset; in eiusmodi autem iudiciis Concilia errare posse, non dubium est. At quæstio illa etiam si de facto esset, tamen inuoluebat quæstionem de fide grauissimam, nimirum an IESVS esset verus Messias, & Dei Filius, ac adeò Deus verus. Quocirca errauit in fide perniciosissime Caiphas cum vniuerso Concilio, cum iudicauit IESVM blasphemasse, qui se Dei Filium appellauerat.

Alij dicunt, Pontificem, & Concilium errasse, quantum ad errorem propriæ mentis, non tamen errasse in sententia quam protulit. Verè enim IESVS erat reus mortis, quia peccata nostra in seipso purganda susceperat, & verè expeditus erat, cum mori pro populo. quare Ioan. cap. 11. dicit Caiphas prophetaisse. At licet verba Caiphæ bonum sensum recipiant non tamen omnia, cum enim ait de Christo: *Blasphemauit, quid adhuc egemus testibus?* Cerrè tunc non prophetauit, sed blasphemauit.

Alij dicunt, Concilium illud errasse, quia non processit secundum morem legitimi iudicij: sed tumultuaria conspiratione, subornatis falsis testibus, Christum damnauit, quod adeò notum erat omnibus, vt etiam Pilatus sciret per inuidiam cum fuisse traditum sibi à Pontificibus, vt habet

mus Matth. 27. atque hæc quidem responsio probabilis est. Quia tamen non est inferiorum iudicare, an superiores legitime procedant, nec ne, nisi manifestissime constet intolerabilem errorem committi; & credibile est, Deum non permitturum, ut Concilia, quibus summus Pontifex præsidet, non legitime procedant. Ideo respondemus, Pontifices & Concilia Iudæorum non potuisse errare antequam Christus veniret, sed eo præsentate potuisse, immò fuisse prædictum erraturos Iudæos, & Christum negaturos, Isaia 6. Daniel. 9. & alibi. Sicut enim non est necessarium, ut Vicarius Papæ non possit errare, cum ipse Papa regat Ecclesiam, & ab errore defendat: sic etiam non fuit necessarium, ut Pontifices Iudæorum non possent errare, quando Christus, summus totius Ecclesiæ Pontifex, præsens aderat, & Ecclesiam per se administrabat.

TERTIO videtur LUTHERVS reprehendere Concilium Apostolorum, de quo Actor. 15. dicit enim in assert. artic. 29. Iacobum mutasse Petri sententiam. Constat autem sententiam Petri, qui iudicauerat, non debere Gentes cogi ad legalia, fuisse bonam & veram; nam eam tuetur Paulus in tota epistola ad Galatas, ergo sententia Iacobi, quam Synodus rota sequuta est, fuit mala, & falsa, quæ nimirum iussit Gentes abstinere à sanguine, & suffocato, quod nihil aliud est, quam iudaizare. Item Lutherus in libro de Conciliis, parte prima, multa dicit de hac lege Apostolorum, & quamvis non audeat asserere fuisse malam, tamen inde probat, Concilium nihil prodesse, quia non potest defendi ista lex, nisi dicamus Concilium non obligare.

RESPONDEO, non desunt veteres, qui negent Concilium Apostolorum, quidquam præcepisse de abstinentia ab esu sanguinis, & suffocatorum animalium. IRENAEVS enim lib. 3. cap. 12. hunc locum bis adducens, semper omittit suffocatum, & nomine sanguinis videtur intelligere homicidium. CYPRIANVS lib. 3. ad Quirinum circa finem aperte dicit, Apostolos tantum præcepisse, ut abstinerent ab idololatria, fornicatione, & sanguinis effusione. Chrysostomus & Oecumenius in hunc locum, intelligunt per suffocatum homicidium. Nihilominus tamen in omnibus codicibus Græcis, & Latinis inuenimus sanguinem, & suffocatum. & constat

stat

stat ex Tertulliano in Apologetico ca.9. & ex Concilio Gangrensi can.2. per multos annos seruatum in Ecclesia hoc præceptum, ita, vt non vescerentur Christiani sanguine, nec suffocatis animalibus. Et præterea nulla erat ratio, cur Apostoli prohiberent homicidium. solum enim voluerunt prohibere quædam, de quibus Gentiles dubitabant, an essent peccata; homicidium autem esse peccatum apud omnes semper in confesso fuit.

Respondemus igitur, Apostolos imprimis prohibuit fornicationem, quia illa non videbatur peccatum Gentibus, cum nullis legibus puniretur; deinde imperasse abrenuntiam ab immolatis simulacrorum, sanguine, & suffocato, non vt legis veteris obseruantiam, sed vt sua, id est, Apostolica præcepta, idque in eum finem, vt facilius Ecclesia, Iudæis, & Gentibus coalesceret; non enim potuissent in illi initiis Iudæi ferre Gentilium societatem, si eos vidissent in sacri carnibus immolatis, aut sanguine, aut suffocato, à quibus illi valde abhorrebant. Postea verò quàm Ecclesia creuit, & finis ille legis cessauit, lex etiam per se cessauit. In qua re sic loquitur S. AUGUSTINVS li.32. contra Faustum cap.13. *Si hoc tunc Apostoli præceperunt, vt ab animalium sanguine absterentur Christiani, ne præfocatis carnibus vescerentur, elegisse mihi videtur pro tempore rem facilem, & non quaquam obseruantibus onerosam, in qua cum Israëlitis etiam Gentes propter angularem illum lapidem, duos parietes se condentem, aliquid communiter obseruarent. Et infra Transacto verò illo tempore, quo illi duo parietes, vnus circumcissione, alter ex præputio venientes, quamuis in angularem lapide concordarent, tamen suis quibusdam proprietatibus distinctius eminebant: Et ubi Ecclesia Gentium tantum effecta est, vt in ea nullus Israëlita carnalis appareat, quænam hoc Christianus obseruat, vt turdos, vel ministros non edat, nisi quarum sanguis effusus est: aut leporem non edat, si manu à ceruice percussus, nullo cruento vulnere occisus est? Et qui fortè pauci adhuc tangere ista formidant à ceteris irridentur. Hæc ille.*

Itaque, neque Concilium errauit, neque Iacobus Petri sententiam mutauit, sed antequam res definitur, putauit addendum sententiæ Petri hoc præceptum positum, & tenendum.

poral

porale, & postea ex communi sententia res definita est. Vide Hieronymum in epistola ad Augustinum, quæ est II. inter epistolas Augustini, vbi dicit, Iacobum, & omnes alios Petri sententiæ acquieuisse.

QUARTO, proferunt Concilium Neocæsariense, confirmatum à Leone IV. dist. 20 can. De libellis, & receptum in Concilio Nicæno I. vt dicitur in Concilio Florentino, sess. 7. nam in hoc Concilio, can. 7. inuenitur exploratus error, quo prohibentur secundæ nuptiæ: *Presbyterum (inquit Concilium) conuiuium secundarum nuptiarum interesse non debere, maxime cum præcipitur secundis nuptiis pœnitentiã tribuere.* Quis erit ergo Presbyter, qui, propter conuiuium, illis consentiat nuptiis, quas tamen Paulus concedit, I. Corint. 7. *Si dormierit vir eius, liberata est, cui vult nubat, tantum in Domino?*

RESPONDEO, Concilium loqui de eo, qui duas simul uxores habet, vt exponit rectè Glossa, 31. quæst. I. can. De his qui frequenter. Vel secundò dici potest, non prohiberi secundum Matrimonium, sed solennitatem secundi Matrimonij, cui solennitati propriè conuenit nomen nuptiarum. Celebritas enim nuptiarum tantum semel in Ecclesia fieri consuevit, nimirum quando virgines coniunguntur, vt Isidorus testatur lib. 2. de officiis, cap. 19. vbi dicit, solùm in primis nuptiis dari annulum, & velum quoddam, partim album, partim rubeum, quod flammeum dicebatur; à quo velo nuptias dictas, quia nimirum eo velo obnubuntur capita nouarum nuptiarum, testatur Ambrosius lib. I. de Abraham, cap. 9. Canon igitur ille prohibet, ne Presbyter celebritati secundi Matrimonij intersit, quin potius pœnitentiã iniungat iis, qui contra morem Ecclesiæ in secundo Matrimonio eiusmodi celebratam adhibuerint.

QUINTO, proferunt Nicænum Concilium primum, de quo LUTHERVS in libro de Conciliis parte prima dicit, se non intelligere Spiritum sanctum in isto Concilio; nam in vno canone dicit, nõ esse idoneos ad Sacerdotium eos, qui se castrauerunt; in altero prohibet, ne Sacerdotes habeant uxores, & tandem ita concludit pag. 92. *An Verò nihil aliud est negotij Spiritui sancto in Concilio, quàm vt impossilibus, periculosis, non necessariis legibus suos ministros obstringat, & oneret?*

oneret? Ibidem Lutherus refert canonem erroneum Nicæni Concilij de rebaptizandis Paulianis, & similem Concilij Iconij ex lib. 7. hist. Eusebij, cap. 6. Iam Lutherus ibidem, Brentius, & Hermannus, damnatam esse militiam asserunt in eodem Concilio, quam tamen constat ex approbatione Ioannis Baptistæ, Luc. 3. esse licitam. Sic autem habet canon II. Concilij: *Qui verè per Dei gratiam vocati, primò quidem ostenderunt fidem suam, deposito militia cingulo, post hæc autem rem ad proprium somnium reuersi sunt, & pecunias dantes, & ambirent redire rursum ad militiam; isti decem annis sunt inter penitentes, postquam trisennio fuerint inter audientes id est, Catechumenos.*

RESPONDEO, Concilium Nicænum tantæ semper apud omnes Patres fuisse auctoritatis, vt mirum sit, Lutherum mentem venire potuisse, vt aliquid aduersum hoc Concilium scriberet. Sed nimirum ita oportuit hæreticos produm ea vituperant, quæ omnis Catholica Ecclesia semper probauit. Sed ad rem. Displicet Luthero iniunctam Ecclesiasticis viris legem continentiae, ideoq; Concilium errasse clamat. At nobis Lutherus errat, & verbo, & facto, non Concilium; de qua re propria instituetur suo loco disputatio.

Quod autem reprehendit canonem de rebaptizandis Paulianis, ignorantiam suam prodit. Pauliani enim, cum purum hominem Christum crederent, & Trinitatem apertè negarent, non baptizabant in nomine Trinitatis, proinde nec rebaptizabant. Porro Concilium Iconij particulare fuit, & non probatum à summo Pontifice, sicut Concilium Carthaginense sub Cypriano celebratum, qualia Concilia nos minime defendimus.

Iam quod attinet ad militiam, Nicæna Synodus non prohibet militiam, nisi quatenus aliquando signum est idololatriæ; sciendum enim est, olim cingulum militiae fuisse rem magni honoris, & etiam commodi, propter magna privilegia concessa militibus; & propterea antiquos illos Imperatores Ethnicos, tempore persecutionis consueuerunt auferre cingulum militiae, & exauthorare eos, qui Christiani inueniebantur, & fidem negare volebant, quod patet apud Eusebio lib. 8. hist. cap. 4. vbi dicit, initium persecutionis

Diocle

Diocletiani cœpisse à Christianis, quibus militia negabatur, nisi immolarent idolis. Et lib. 9. cap. 10. dicit, Licinium quoque initio suæ persecutionis, Christianos de Palatio, & de omni militia expulisse. Item ex Ruffino, qui lib. 10. hist. ca. 32. ubi de Iuliano ait, militiæ cingulum non dari, nisi immolantibus, iubet. & lib. 11. cap. 2. dicit, Valentinianum à Deo recepisse imperium, quia pro eius fide, tempore Iuliani, militiæ cingulum spreuerat.

Quoniam ergo tunc quidam Christiani milites ardore fidei cingulum abiiciebant, malentes potius sine honore, quam sine fide viuere; deinde autem seducti à Diabolo, iterum ambiebant cingulum, parati fidem negare; ideo Concilium in hos tam seueram pœnitentiam constituit. Hæc ita esse patet; PRIMO, ex Theodoro Balsamone, & Zonara, qui ita exposuerunt in commentariis horum canonum. SECUNDO, ex Ruffino, qui libro 10. hist. cap. 6. enumerans canones Niceni Concilij, hunc ita ponit: *Qui propter confessionem militiam abiecerant, &c.* TERTIO, ex ipso canone; nam toto canone agitur de lapsis; & primum quidem iis, qui ob metum vitæ, aut opum amittendarum lapsi fuerant, negando fidem, iniungit Concilium pœnitentiam decem annorum; deinde iis, qui militiam abiecerant, quam pro fide contempserant, iniungit tredecim annorum pœnitentiam, quia nimirum isti grauius lapsi erant: priores enim simpliciter negauerant, isti autem post gratiam confessionis negauerant, in quo maior ingratiudo erga DEVM inuenitur.

SIXTO, profert Hermannus Concilium ARELATENSE II. in cuius secundo canone sic dicitur: *Assumi aliquem ad sacerdotium, in vinculo coniugij constitutum, nisi fuerit promissa conuersio, non oportet.* Hic duos errores notat Hermannus Hamelmannus. VNVM, quod non liceat Sacerdotibus vti suis vxoribus, cum id sit contra Concilium Gangrense, in cuius can. 4. excommunicantur ij, qui nolunt interesse sacrificio, quod offertur à Presbytero coniugato. Est autem Gangrense Concilium receptum à Leone IV. distinct. 20. canon. De libellis. Immo etiam contra Concilium NICAENVM, in quo approbata est sententia Paphnutij, qui censuerat, non debere prohiberi Ecclesiasticos à

consuetudine cum propriis vxoribus, vt patet ex Socrate lib. 1. cap. 8. ex quo sequitur, necessariò errare Concilium Arelatense, vel Concilium Gangrense, & Nicænum. ALTERVM errorem notat in illa voce, *Conuersio*, non enim conuertitur nisi à malo; qui ergo iubet coniugatum conuerti, coniugatum damnat, quæ est hæresis damnata in eodem Gangrensi Concilio, can. 1.

RESPONDEO, illa Concilia non pugnare inter se, nec illum eorum errasse; nam Concilium Gangrense edidit canones contra eos, qui putabant, nuptias, & esum carniū solutè esse mala, & à Diabolo, quæ fuit hæresis Manichæi postea Eustathij Sebasteni, contra quem Gangrense Concilium celebratum est. Quia ergo hæretici isti ita horrebant nuptias, vt etiam Presbyteros, qui vxores habuerant, etiam eas non haberent (saltem quasi vxores) ferre nõ possent, ideo Concilium etiam istum canonem addendum putauit. Vnde in ipso canone sic habemus: *Quicumq; discernit, à Presbytero, qui vxorem habuit, quod non oportet, eo ministrare de oblatione percipere, anathema sit.* Vbi vides agi de eo qui habuit vxorem, non qui habet.

Ad illud de Concilio Nicæno suprâ respondimus, fideliter narratam esse historiam à Socrate. ac, vt alia argumenta prætermittamus, id satis colligitur ex isto Concilio Arelatensi; hoc enim Concilium celebratum est ante Nicæno Concilio, & in eo recepti sunt canones Nicæni, vt patet ex eo, quòd ferè omnes in hoc Concilio repetuntur. Cùm ergo etiam istum hîc inueniamus, sine dubio hic etiam fuit in Concilio Nicæno, vel saltem non est ei contrarius; nulli enim vnquam Catholici repugnauerunt Nicæno Concilio.

Ad vltimum dico, conuersionem non solùm dici à malo ad bonum, sed etiam à bono ad meliorem; quare Gregorius lib. 2. epist. ca. 100. vocat conuersionem, professionem Monachatus, & exstat titulus in iure canonico de conuersione coniugatorum.

SEPTIMO, profert HERMANNVS Hamelmannus Silesiense Concilium, quod videtur receptum, quia damnata est in eo hæresis Photini, & tamen aperte in eo Concilio confirmata est hæresis Ariana. Idem dici potest de Sardicensi quo

quod receptum est à Leone IV. dist. 20. can. De libellis. Et tamen B. Augustinus libro 3. contra Cresconium, cap. 34. dicit: *Disce, inquit, quod nescis, Sardicense Concilium Arianorum fuit, &c.*

RESPONDEO, hæc argumenta procedere ex ignorantia historiarum; multæ siquidē confessiones editæ sunt in Concilio Sirmiensi, præter Photini damnationem, aliæ Catholica, aliæ hæretica, vt nos supra docuimus, & perspicuum est ex Hilario in libro de Synodis. Sardicense autē mox in duas partes diuisum fuit, & quidem vna pars, quæ erat Occidentale C C C. Episcoporum, cum quibus etiam erant Legati Iulij Papæ, pro fide Catholica, & Athanasio restituendo fuit, vt patet ex Hilario lib. de Synodis, & ex Athanasio in Apologia secunda, atq; hanc partem confirmavit Leo IV. Altera pars fuit Orientalium LXX. Episcoporum, qui scotissim conuenientes fidem Catholicam, & Athanasium damnauerunt. Et de hac loquitur Augustinus, qui etiam non videtur legisse aliud ex Concilio Sardicensi, quàm id, quod Orientales miserant ad Africam, vt vnirent sibi Donatistas.

OCTAVO, profert idem HERMANNVS Hamelmannus Concilium LAODICAENVM, in cuius primo capite statuitur, vt secundum indulgentiam reddatur communicatio iis, qui secundis nuptiis iuncti sunt: Ex quo videtur, Concilium antea abstulisse communionem iis, qui secundò vxorem duxerāt, & postea illam eis reddere condonando peccatum; id enim significat, secundum indulgentiam.

Respondeo PRIMO, fortasse loquitur Concilium de iis, qui in secundo Matrimonio adhibent solennitatem, vt diximus de Concilio Neocæsariensi. SECUNDO dico, Concilium nõ errasse, etiamsi loquatur de secundo Matrimonio, sed errorem potius correxisse; apparet enim ex hoc loco, aliquos Episcopos particulares, ex zelo, non secundum scientiam, negasse communionem bigamis, quorum errorem Concilium corrigit, & iubet bigamis communionem restitui; nam etiam ideo initio canonis vocat nuptias bigamorum liberas & legitimas. Illud verò; *Secundum indulgentiã*, sumptum est ex Paulo 1. Corinth. 7. qui ait; Vsum coniugij se non imperare, sed indulgere. vt ergo Paulus cùm ait, se indulgere vsum coniugij, non vult dicere, se ignoscere peccatum,

tum, sed se concedere minus bonum, quamuis optaret magis bonum ab illis teneri; ita Concilium hoc dicit, se indulgere secundas nuptias, id est, concedere, vt minus bonum quamuis cuperet magis eligi viduitatem, quæ est bonum quoddam excellentius coniugio.

NONO, profert HERMANNVS Hamelmannus Concilium secundum generale, in cuius canone 5. duo inveniuntur errores, pugnantes cum aliorum Conciliorum decretis: VNUS est, quod primatus Ecclesiasticus sit Romani Pontificis: ALTER, quod post Romanum Pontificem debeat esse immediatè Episcopus Constantinopolitanus; quæ duo in veteribus renouata sunt in Concilio Chalcedonensi, act. vltim. PRIMVS error pugnat cum Concilio Nicæno, in cuius can. 7. tribuitur primatus Episcopo Hierosolymitano; & cum Concilio III. Carthagenensi, cap. 26. vbi decernitur, neminem debere vocari Principem Sacerdotum, aut summum Sacerdotem. SECUNDVS error pugnat cum Concilio Nicæno, can. 6. vbi tribuitur secundus locus Alexandrino, tertius Antiocheno Episcopo, quem canonem frequenter citat Leo I. in epist. 53, 54. & 55.

RESPONDEO, primum non esse errorem, nec pugnantem cum villo Concilio. Quod autem adducit Hermannus can. 7. Concilij Nicæni, nihil valet; ibi enim tribuitur Hierosolymitano Episcopo aliquis honor, nõ tamen primatus in omnem Ecclesiam, immò apertè subiicitur in eo Concilio sedes Hierosolymitana, non solum sedi Romanæ, Alexandrinæ, & Antiochenæ, sed etiam Cæsariensi, quæ Palæstinæ Metropolitana sedes erat, vt patet tum ex can. 6. & 7. ipsius Concilij, tum ex Leone locis notatis, & ex sancto Hieronymo in epistola ad Pammachiũ de erroribus Ioannis Hierosolymitani. Quod verò addit ex Concilio Carthagenensi adhuc magis est impertinens; nam Concilium illud nationale fuit, nec ferebat leges vniuersæ Ecclesiæ, sed tantum Episcopis Africae, itaq; non prohibuit, nec potuit prohibere ne Romanus Pontifex diceretur Princeps Sacerdotum, vel summus Sacerdos, sed tantum ne ita appellaretur vllus Metropolitanus Africae.

SECUNDVS error non propriè potest dici error, decretum enim illud de honore sedium, sicut à Concilio Nicæno factum

Aum

Atum fuerat, ita poterat ab alio simili Concilio mutari; tamen quia sine iusta ratione mutabatur à Concilio Constantinopolitano, & postea à Chalcedonensi, Pontifices Romani Damasus & Leo illud probare noluerunt, neque eorum Pontificum temporibus decretum illud executioni mandatum est, ut patet ex Leone epist. 53. ad Anatholium, ubi loquens de decreto Concilij Constantinopolitani: *Frustrà, inquit, quorundam Episcoporum profertur consensus, cui tot annorum series negavit effectum.* Et in epist. 55. ad Pulcheriam, loquens de decreto Concilij Chalcedonensis: *Consensiones, inquit, Episcoporum, Canonum apud Nicaeam conditorum regulis repugnantes, in irritum mittimus, & per auctoritatem B. Petri Apostoli generali prorsus definitione cassamus.*

DECIMO, profert Hermannus Hamelmannus Conciliū Carthaginense III. can. 47. ubi numerantur in canone Scripturarū aliquot libri Apocryphi; ut Tobias, Iudith, Baruch, Sapientia, Ecclesiasticus, & Machabæi, contra auctoritatem Concilij Laodicensi, capite ultimo, ubi isti omnes libri reiciuntur à canone.

RESPONDEO in primis, Concilium Carthaginense esse maioris auctoritatis, quàm Laodicenum; tum quia posterius, tum etiam quia nationale fuit, Episcoporum XLIV. & præterea confirmatum à Leone IV. dist. 20. can. De libellis; Laodicenum autem fuit provinciale Episcoporum XXII. & non confirmatum à Pontifice. Itaque hinc posset habere locum, quod ait Augustinus, Concilia priora emendari à posterioribus. Dico tamē SECUNDO, neutrum Concilium errasse. Nam Concilium Laodicenum posuit in canone eos libros, de quibus Episcopi eius Concilij certi erant, alios autem omisit, non quidem negans, eos esse canonicos, sed nolens rem dubiam definire; Concilium autem Carthaginense re magis discussa definiuit id, quod prius Cōcilium reliquerat sub dubio.

VNDECIMO, profert Concilium Toletanum I. in cuius canone 17. scribitur, posse admitti ad communionem eum, qui concubinam habet, modò non sit vxoratus, & est hoc Concilium iussu Leonis I. celebratum, ut patet ex cap. 21. RESPONDEO, hoc loco cōcubinam vocari vxorem ductam sine dote, & externa solennitate, ut rectè à Gratiano notatum

est, dist. 34. canon. Omnibus; quod est conforme Iuri civili
 ut patet ex Nouella 18. Iustiniani. Quomodo Genesis 25. A-
 gar & Cethura dicuntur concubinæ Abraham, quæ tamen ve-
 ræ vxores erant, ut patet ex Genesi 16. de Agar, & Gen. 25. de
 Cethura.

AT OBIICIES, quia B. Leo, qui hoc Concilium fieri ius-
 sit, & probauit in epistola 92. ad Rusticum Narbonensem
 cap. 4. loquens de vxore & concubina, dicit; Concubinam
 non esse verè vxorem, neq; coniunctionem cum ea esse Sa-
 cramentum, vel Matrimonium; & propterea eam mulierem
 quæ nubit viro habenti concubinam, nõ peccare, quasi nu-
 bat homini coniugato; quia vir habens concubinam, non
 potest vocari coniugatus; & ibidem asserit, Agar non fuisse
 veram vxorem Abraham, sed tantum concubinam. quod et-
 tiam videtur sensisse Ambrosius lib. 1. de Abraham, cap. 4.
 RESPONDEO, Leonem aliter accipere nomen concubinæ
 quam Patres eius Concilij acceperint; ipse enim vocat con-
 cubinam eam, quæ assumitur ad consortium thori, sine ma-
 tuo consensu perpetuò viuendi; Concilium autem vocat
 concubinam eam, quæ ducitur cum eo consensu, sed primum
 tim expresse, non per publica instrumenta.

AT, INQUIES, si Leo fuit auctor huius Concilij, quomodo
 absolutè negauit, concubinam dici posse vxorem? RESPON-
 DEO, Leonem non fuisse auctorem totius Concilij, sed tan-
 tum vltimi canonis. Initio enim Concilij dicitur, Concilium
 hoc congregatum tempore Honorij & Archadij Imperato-
 rum, quo tempore nondum erat Pontifex Leo; ipse enim crea-
 tus est tempore Theodosij Iunioris, triginta tribus annis post
 mortem Archadij, ut patet ex Chronico Prosperi. Deinde in
 vltimo capite ponitur quædam explicatio fidei, quæ dicitur
 facta iussu Leonis Papæ, quæ non possunt cohærere, nisi di-
 camus Concilium Toletanum habitum fuisse ante tempo-
 ra Leonis, sed postea, tempore Leonis, factam fuisse illam
 explicationem fidei, & annexam eidem Concilio, quia iidem
 Episcopi huic explicationi subscripserunt, qui antea in Con-
 cilio fuerant. & certè magna coniectura huius rei esse po-
 test, quòd videamus, ante illam explicationem fidei poni E-
 piscoporum subscriptiones, quibus finitur Concilium; & de-
 inde rursus alias eorundem subscriptiones post illam ex-
 plica-

plicationem fidei. Itaque S. Leo non confirmavit, nisi ultimum illum canonem suo tempore factum.

DVODECIMO, profert Hermannus Hamelmannus Concilium Wormatiense, in cuius canone tertio inuenitur exploratus error. Iubentur enim fures occulti explorari per sacrae Eucharistiae perceptionem. quem esse errorem docet B. Thomas part. 3. quaest. 80. art. 6. ad 3. RESPONDEO, Concilium fuisse prouinciale, non confirmatum, immo potius reprobatum, quoad illum canonem, à summis Pontificibus, ut ibidem B. Thomas ostendit.

DECIMO TERTIO, proferunt alij canones VI. Synodi; illi enim canones videntur recepti; nam Adrianus I. in epistola ad Tharasium, quae est in secunda actione VII. Synodi, dicit, hos canones diuinè & legaliter praedicatos. Item Nicolaus I. epistola ad Michaëlem, & Innocentius III. cap. A multis, extra de aetate ordinandorum, & VII. Synodus act. 2. 3. 4. 5. & 6. his canonibus vtuntur. At inueniuntur in his canonibus magni errores; nam canone 2. recipitur Concilium sub Cypriano de rebaptizandis haereticis, quod erroneum fuisse probat Augustinus passim in libris septem de Baptismo. item canone 72. iudicantur irrita, & soluenda coniugia Catholicorum cum haereticis, qui est expressus error; etsi enim peccat Catholicus ducens haereticam uxorem, & contra; tamen Matrimonium est Sacramentum propter characterem Baptismi, quem haereticus retinet, & ideo tale coniugium solui non potest.

RESPONDEO, non solum hos duos, sed etiam multos alios canones esse erroneos in istis canonibus, sed non sunt editi isti canones ab ullo legitimo & probato Concilio, constat enim ex Tharasio in VII. Synodo, act. 4. hos canones non esse editos à VI. Synodo, quae fuit tempore Agathonis, & Constantini, sed post multos annos tempore Iustiniani II. Imperatoris, cui Concilio non adfuit Romanus Pontifex, nec per se, nec per Legatos, neque postea Concilium confirmavit, sed aperte reprobavit, ut testatur Beda in libro de sex aetatibus in Iustiniano, & Paulus Diaconus in vita eiusdem Iustiniani; & Platina in vita Sergij.

Ad verba ADRIANI respondeo, illum solum recitare sententiam Tharasis, nec refellere, quia ille canon 82. de picturis,

ris, utilis erat eo tempore ad quæstionem de qua agebatur. Ad NICOLAVM respondeo, verba eius esse pro nobis; dicit enim, se citare illum canonem Græcorum, quomodo Paulus citavit, verba Ethnicorum Poëtarum. Ad INNOCENTIVM dico, eum nihil ibi definire de his canonibus, sed tantum citare vnum canonem ex istis; quod autem citauerit nomine Synodi, factum est, vel quia sic vocantur communiter, licet verè non sint; vel quia Innocentius ex Gratiano, dist. 32. ca. Si quis. hunc canonem accipit, Gratianus autem sæpe in huius parte erravit, tribuens opera iis, quorum non sunt. Ad VI. Synodum dico, semper citari hos canones à priuatis hominibus in ea Synodo inter disputandum; non tamen aliquando definiti à tota Synodo, nam definitio Concilij habetur ad sessionem 7. tantum, ibi autem nulla fit mentio horum canonum. Vide Franc. Turria. in libro de VI. Synodo, & ea quæ nos de his canonibus lib. 2. de Pontifice, cap. 14.

Proferunt DECIMO QUARTO Hermannus Hamelmannus lib. 3. proleg. cap. vlt. Caluinus lib. 1. Inst. ca. 11. §. 14. & sequentibus, & lib. 4. cap. 9. §. 9. nec non Magdeburgenses Cent. 8. ca. 9. Synodum VII. Nicenam II. quam dicunt pugnare cum duobus Conciliis: Vno priore, id est, Constantinopolitano, Constantino Copronymo: Altero posteriore, Francofordiensi, sub Carolo Magno; ita ut siue sit sequenda regula Augustini lib. 2. de Baptismo, ca. 3. qui vult priora Concilia à posterioribus emendari, siue regula S. Isidori apud Gratianum dist. 50. canone, Domino sancto, qui docet, antiquiora Concilia recentioribus anteponenda; necessarium sit hoc Nicænum esse reiiciendum.

Quod pugnet Nicænum secundum cum antiquioribus Constantinopolitano, patet ex ipso Nicæno II. act. 6. vbi feruntur Patres tempore superioris Imperatoris definitum fuisse in Concilio Constantinopolitano, imagines non esse villo modo colendas; quod verò pugnet cum Concilio Francofordiensi posteriore, in quo etiam Legati Romani Pontificis fuerunt, probat aduersarij. PRIMVM ex Adone, Aimonio, Abbate Vrspergenfi, Platina, aliisque historicis, qui vbi loquuntur de temporibus Caroli & Adriani, dicunt, in Synodo Francofordiensi damnatam VII. Synodum Græcorum. SECUNDO, probant ex libris quatuor Caroli Magni, qui nu-

per prodierunt, id est, anno M. D. XLIX. iis enim libris Carolus Magnus totis viribus contra imagines, & VII. Synodum pugnat, & ibidem legimus, hos ipsos libros in Francofordiensi Synodo approbatos.

RESPONDEO, Nicenam Synodum cum nullo legitimo Concilio pugnare. Ac primùm, quod attinet ad Constantinopolitanum sub Imperatore Constantino Copronymo, constat illud non fuisse generale, nec legitimum vlllo modo, cum in eo nõ interfuerit Romanus Pontifex, nec per se, nec per Legatos: vt Ioannes Zonaras & Cedrenus referunt in vita Constantini Copronymi, & idem fatentur Magdeburgenses Cent. 8. cap. 9. colum. 551. sine Pontifice autem Romano non posse œcumenica Concilia celebrari, patet ex regula Nicæni Concilij, quæ est apud Socratem lib. 2. cap. 13. Quid, quòd nec adfuerunt tres alij præcipui Patriarchæ, Alexandrinus, Antiochenus, Hierosolymitanus, vt ex eisdem Zonara, Cedreno, & Magdeburgensibus patet. Quomodo ergo generale Concilium dici potest, cui neque Oriens, neque Occidens, neque Meridies consensit, sed pauci duntaxat Episcopi ex Aquilone? Denique, quotquot exstant historici, tum Græci, vt Zonaras, Psellus, Photius, Nicetas, Cedrenus; tum Latini, vt Rhegino, Sigebertus, Ado, Paulus Diaconus, Urspergensis, alijque permulti; omnes Concilium hoc vel apertè reprehendunt, vel inter Concilia Ecclesiæ non numerant.

De Concilio autem Francofordiensi, quo præcipuè nituntur aduersarij, dico tria. PRIMÒ, quidquid illud Concilium definerit, nõ esse magnificandum; nam sine dubio illi anteponendum est Concilium Nicænum II. quod certum est fuisse vniuersalius, antiquius, & sine controuersia à summo Pontifice approbatum. Nam constat ex ipso Concilio, adfuisse Legatos Papæ Adriani, & rursus approbatũ à Leone II. patet ex Iuone 4. part. cap. 147.

Dico SECUNDO, si verum est quod dicunt Centuriatores Centur. 8. cap. 9. col. 639. nihil nobis eam Synodum obesse; nam ipsi dicunt, Synodo Francofordiensi non consensisse, sed repugnasse Adrianum & Legatos eius; at certum est, Synodum, cui repugnat Romanus Põtifex, nullius esse auctoritatis, vt patet, tum ex Gelasio, in tomo de vinculo anathe-

matis, tum experientia. Nulla enim Synodus vnquam habitata est legitima, cui Romanus Pontifex repugnauerit. Quid, quod ipsa Synodus Francofordiensis hoc ipsum docet; nam vt ex Carolinis libris patet, Synodus Francofordiensis decreuit, iudicium vltimum controuersiarum ad Romanum Pontificem pertinere, & hoc præcipuo argumento refellit Synodum septimã, qui existimauit sine auctoritate Romani Pontificis celebratum; ergo Synodus Francofordiensis, testimonio Magdeburgensium, se ipsam destruit.

Præterea ibidem Magdeburgenses dicunt, Synodum Nicænam ab Adriano confirmatam, Concilium autem Francofordiense reprobatur Synodum factam sine Papæ auctoritate, ergo iudicio Magdeburgensium, non est Nicæna nostra, sed aliqua alia, quæ reprobatur in Concilio Francofordiensi. DENIQUE, ibidem docent Magdeburgenses, in Synodo Francofordiensi non esse definitum, vt imagines tollantur è templis, sed vt in templis quidem maneant, at non adorentur; cur ergo ipsi è templis imagines tollunt? et frangunt? cur non seruant Francofordiense decretum? quo etiam refellitur mendacium Apologiæ Anglorum, quod docet, in Concilio Francofordiensi decretum, vt imagines delerentur. at è contrario Synodus Francofordiensis, testimonio librorum Carolinorum, Hincmari, & ipsorum Magdeburgensium, anathema dixit iis, qui imagines delerunt. Præterea, res ipsa idem ostendit; nam si ea Synodus id statuisset, cur non esset factum? Quis enim resisteret Occidentali Ecclesie decreto Episcoporum omnium, & Regis potentissimi? non esse autem factum, certò certius est nulli enim historici id referunt; immò Ionas Aurelianus, tanquam rem nouam, & sacrilegam refert, quod Claudius Taurinensis in sua diocesi imagines delere voluerit.

TERTIO dico, rem esse incertissimam, quid statutum sit de imaginibus in Synodo Francofordiensi: nam antiqui auctores non sibi constant. nam imprimis ipsum decretum Francofordiense, quod citatur præfatione librorum Carolinorum, testatur in Synodo Francofordiensi damnatam Synodum, quæ Constantinopoli conuenerat, & imagine adorari iusserat. Vbi cum nominat Constantinopolim, videtur

detur

detur loqui de Synodo hæreticorum contra imagines; at cum dicit, ibi decretum, ut imagines adorentur, videtur loqui de Synodo Catholicorum.

Pari ratione libri ipsi Carolini dicunt, in Synodo Francofordiensi damnatam Synodum, quæ facta fuerat Constantinopoli in Bithynia sine auctoritate Papæ, pro imaginibus adorandis. ubi cum nominat Constantinopolim; & dicit, à Synodo abfuisse Papæ auctoritatem, videtur loqui de Synodo hæreticorum; cum autem dicit in Bithynia, & pro imaginibus Synodum celebratam, videtur loqui de nostra Nicæna. Nam Nicæa est Metropolis Bithyniæ, Constantinopolis autem in Thracia est.

Iam verò Hincmarus Remensis, cap. 20. libri contra Hincmarum Laudunensem, qui ipso ferè tempore floruerat, dicit, in Synodo Francofordiensi damnatam Synodum, quæ Nicææ conuenerat, sine Papæ auctoritate, ubi etiam duo contraria coniungit, ut pater. Aimonius lib. 4. cap. 85. de gestis Francorum, & Abbas Urspergensis in Chronico anni D. C. C. XCIII. scribunt, in Synodo Francofordiensi damnatam septimam Synodum Græcorum, quæ conuenerat Constantinopoli sub Constantino & Irene. Vbi etiam ipsi contraria iungunt inter se. Multi autem historici recentiores dicunt, in Synodo Francofordiensi damnatam Synodum de tollendis imaginibus, quam Græci septimam generalem dicebant. Ita Platina in vita Adriani, Blondus decadis 2. libro 1. Sabellicus lib. 8. Enneadis 8. Paulus Æmilius lib. 2. de gestis Francorum.

Propter hanc confusionem Alanns Copus Dialogo 4. & 5. docet, in Synodo Francofordiensi solùm damnatam Synodum Constantinopolitanam hæreticam, Nicænam autem non solùm non damnatam, sed etiam confirmatam, quam sententiam optarem esse veram, sed tamen suspicor esse falsam.

PRIMO, quia libri illi Carolini licet falsò inscribantur Carolo, ut dicemus, tamen sine dubio scripti sunt tempore Caroli, ut patet ex refutatione eorundem librorum, quam edidit Adrianus I. & scripti videntur in Concilio Francofordiensi, & acta continere Synodi Francofordiensis. Id enim asserit Hincmarus eius temporis auctor, & ipsi libri hoc præferunt;

ferunt; quod autem Synodus, quæ in his libris refutatur, sit verè Nicæna II. dubitari non potest, si legantur vel ipsi libri vel Adriani responsio.

SECUNDO, quia auctores antiqui omnes conveniunt in hoc, quod in Concilio Francofordiensi sit reprobata Synodus VII. quæ decreuerat, imagines adorandas. Ita Hincmarus, Aimonius, Regino, Ado, & alij passim docent; dicunt autem hos omnes mētiri, vel libros eorum esse corruptos, Copus dicit, videtur mihi paulò durius.

TERTIO, quia si isti auctores loquerentur de falsa VII. Synodo, id est, de Synodo Constantinopolitana contra imagines, certè meminissent etiam in suis historiis Synodi Nicænæ verè VII. at non meminerunt ullius Concilij VII. nisi istius, quod reprobaturum dicunt. Neque obstat, quòd libri Carolini, ut Abbas Urspergensis & Aimonius dicunt, reprobant Synodum Constantinopoli habitam; nam Abbas sequutus est libros Carolinos, ut etiam Aimonius; auctor autem eorum librorum, vel lapsu memoriæ, vel ex imperio posuit Constantinopoli pro Nicæna; nam alioqui cum dicitur, Synodum celebratam in provincia Bithyniæ, ubi Nicæna est, non Constantinopolis, satis indicat, se de Nicæna loqui, & similiter Abbas, & Aimonius cum dicant Synodum celebratam sub Constantino & Irene, clarè demonstrant loqui de Nicæna Synodo, etiamsi per errorem nominent Constantinopolim.

Neque etiam obstat, quod Hincmarus & libri Carolini dicant, Synodum reprobata in Concilio Francofordiensi, fuisse coactam sine auctoritate Papæ, quod est falsum de Nicæna, & verum de Constantinopolitana: Nam Hincmarus sequutus est libros Carolinos, ut ipse iudicat, auctor autem eorum librorum hoc mendacium finxit, cum aliis multis, ut imponeret Synodo Francofordiensi, ut mox dicemus.

Neque obstat vltimò, quod Platina, Blondus, Sabellicus & Paulus Æmilius dicant, reprobata Synodum de tollendis imaginibus; nam imprimis isti omnes recentiores sunt deinde, quod ipsi dicunt, non pugnat cum antiquorum historicorum dictis; nam in Synodo Francofordiensi duæ Synodi reprobatae fuerunt, nimirum Constantinopolitanam contra

contra imagines, & Nicæna pro imaginibus, vt patet ex libris Carolinis & ex Hincmaro, & fortassè hæc est caussa, cur antiquorum historicorum aliqui nominent Nicæam, aliqui Constantinopolim, cùm dicunt, Synodum Græcorum reprobata in Concilio Francofordiensi.

Videtur igitur mihi, in Synodo Francofordiensi verè reprobata Nicænam II Synodum, sed per errorem, & materialiter, eo modo prorsus, quo olim Synodus Ariminensis damnauit homouision. nam auctor librorum Carolinorum imposuit Synodo, duoque mendacia illi obtrusit. VNUM mendacium fuit, in Synodo Nicæna definitum fuisse, vt imagines adorarentur cultu latriæ. ALTERVM, decretum illud factum à Græcis sine consensu Papæ Romani. His duobus mendaciis pro veritate habitis, Synodus Francofordiensi reprobauit, & meritò, Nicænam Synodum, tanquam prophanam & illegitimam.

Quòd illa duo fuerint persuasa Concilio, patet ex ipsis libris Carolinis; nam in præfatione disertè habetur hoc modo: *Allata est in medium*, (scilicet in Synodo Francofordiensi) *quæstio de noua Græcorum Synodo, quam de adorandis imaginibus Constantinopoli fecerunt, in qua scriptum habebatur, vt qui imaginibus Sanctorum, ita vt Deifica Trinitati, seruitium, aut adorationem non impenderet, anathema iudicaretur, qui supra, sanctissimi Patres nostri omnimodis orationem, & seruitutem eis impendere renuentes, contempserunt, atq; consentientes, condemnarunt.* Hæc ibi. In ipso etiam opere introducit Constantinus Episcopus Cypri, in Concilio Nicæno anathema dicens iis, qui non adorant imagines eo cultu, quod adoratur sanctissima Trinitas. En clarè primum mendacium.

Idem auctor clarè docet, ad summum Pontificem pertinere iudicium controuersarum fidei, & ideo Synodum illam pro adorandis imaginibus nihil valere, quod Pontificis auctoritate careat.

Præterea auctores illi antiqui, qui dicunt, reprobata esse falsam Synodum, quæ decreuerat, imagines esse adorandas, sine dubio per illud *adorandas*, intelligunt adorandas cultu latriæ, nam ipsi quoq; docent, imagines esse venerandas, & tamen execrantur illam Synodum, quæ iubet imagines

nes adorari. A D O in Chronico anni DC. XCVI. dicit, Romam in die exaltationis Crucis, à toto populo Crucem osculari & adorari solitam, & etiam in Chronico anni DCC. XVII. vocat imaginem venerandam; quam euerterat Philippicus hæreticus, & restituerat Theodosius Catholicus Imperator. R E G I N O libro 1. Chronici, sub finem, agnoscit Crucis adorationem, & deturbationem imaginum per Leonem Iconomachum factam, scelus appellat. Ioannes A V E R T I N V S libro 4. annalium, dicit, Carolo Magno Imperatore designato, imaginem eius in templo ab omni populo veneratam, ipso præsentem. A B B A S Vrspergensis in Chronico, inuehitur in Leonem Isaurum, & Constantinum Cæsarionem, propter imaginum deiectionem, eosque vocat impios, & Antichristi præcursores, & è contrario Gregorium Papam laudat, & sanctum virum fuisse dicit, qui propter imagines Christi & Sanctorum Imperatorem excommunicauit.

Quod autem verè mendacia sint, quòd Synodus Nicæna caruerit Papæ auctoritate, & quòd decreuerit imagines adorandas cultu latriæ, certissimum est; nam in ipso Concilio Nicæno II. act. 2. recitantur epistolæ Papæ Adriani pro imaginibus, & in omnibus actionibus semper primi subscribitur Legati Romani: deinde quod ad cultum attinet, in 1. act. Constantinus filius Ancyranus; qui antea fuerat hæreticus, cum resipisceret, & confessionem Catholicam ederet, toto Concilio assistente & præstante, dixit se imagines quidem colere, non tamen latriam, cum ea soli debeat Deo. Similiter Constantinus Episcopus Constantiæ Cypri in VII. Synodo, act. 3. laudatus est. Similiter loquuntur etiam ceteri, act. 4. & 7.

Neque mirum videri debet, quòd auctor librorum Carolinorum tam manifesta mendacia obtruserit. Synodus Francofordiensi de Nicæna Synodo paulò antè habita; nam si nunc Magdeburgenses & Calvinus scribere audent, non colere imagines diuinis honoribus planè vt Deos, cum tot libri Catholicorum, & ipsum generale Concilium Latinum, & in Germaniæ finibus Tridenti celebratum, disertè clament contrarium; quid mirum, si idem confictum sit de Synodo Græca, quam paucissimi legere poterant, & quæ in Oriente celebrata fuerat?

SI DICAS, ergo saltem Concilium Francofordiense, quod frequentissimum fuit & legitimum, errare potuit. RESPONDEO, potuit errare, & erravit non in iuris, sed in facti quaestione, & præterea non mirum si errare potuit, nam non consenserunt Legati Romani, ut Magdeburgenses dicunt. Papa autem non solum non consensit, sed etiam refutavit Francofordiense decretum, ut patet ex libro Adriani de imaginibus ad Carolum, ubi refutantur omnia mendacia illorum librorum Carolinorum.

Quod autem ex libris Caroli adferunt, in quibus præcipuum firmamentum causæ suæ constituunt; Dico, eos libros, neque esse Caroli, neque eiusmodi, quibus vlla fides haberi possit.

Quod Caroli non sint, probatur PRIMO, quia exstat liber Adriani Papæ ad Carolum, in quo libri isti accuratè refelluntur, ex quo Adriani libro, perspicuè intelligitur, libros istos ab aliquo heretico compositos, & à Carolo ad Pontificem missos, ut eis responderet. Esse autem Adriani hunc librum, qui exstat in 3. tomo Conciliorum, cum aliunde, tum etiam ex Ivone intelligi potest, qui multa ex hoc libro nomine Adriani in quartam partem sui decreti transtulit.

SECUNDO, constat ex historiis Græcorum & Latinorum, ut Zonaræ, & Cedreni in vita Leonis Isauri, necnon Pauli Diaconi in vita eiusdem, Romanos Pontifices Gregorium III. Adrianum I. & Leonem II. defecisse à Græcis Imperatoribus, eos excommunicasse, ut vectigalia eis tribui ex Italia prohibuissent, seq; in tutelam Francorum contulisse, atque in eos tandem imperium transtulisse, ea de causa præcipuè, quod Græci Imperatores hæresi Iconomachorum patrocinarètur; cum è contrario Francorum Reges in fide antiqua constantes essent; Quomodo ergo verisimile est, Carolum Imperatorem eadem hæresi laborasse, & pro errore Græcorum cõtra Romanum Pontificem scripsisse? Sed verba ZONARAE audiamus: *Igitur, inquit, Papa Gregorius desertæ Imperatoris obedientia obperuersam illius opinionem, pacem cum Francis fecit, cum prius saepe dedisset operam, ut Leonem per literas ab odio Dei renocaret, atque ad cultum sacrarum imaginum reduceret. Et infra in vita Irenes: Adriano veteris Roma Papa mortuo, Leo successus est, vir reuerendus*

Es ho-

Et honorabilis, qui cum se ad Carolum Francorum Regem contulisset, ab eo tempore Roma Franci potius sunt, Carolo Leone coronato, Et Romanorum Imperatore appellato. Nam Papa Gregorius nihil sibi rei esse voluit cum impiis Ecclesiæ Constantinopolitanæ gubernatoribus, & pacem cum Francis fecit.

TERTIO, scribit IONAS Aurelianensis lib. I. de cultu imaginum (floruit autem Ionas tempore Ludouici Pij Caroli filij) Claudium Taurinensem eius hæresis patronum toto tempore, quo vixit Carolus, nunquam fuisse ausum mutire. Idemque ibidem, virum piissimum, ac sanctæ memoriæ Carolum Augustum appellat. Si ergo Iconomachi vivente Carolo, non audebant hæresim suam prædicare; defensores imaginum Carolum ut piū ac sanctum venerantur, quanta impudentia est, libros contra imagines Carolo attribuere?

QUARTO, scribit Paulus Æmilius lib. 2. histor. Francorum, necnon Regino in Chronico, in Concilio quodam Gentiliaci coacto, Pipinum Regem, Caroli magni patrem Græcorum errorem contra sacras imagines, Imperator Græci Legatis præsentibus, confutasse; ex eodem quoque Prolo constat, non diu postea ad Concilium, quod Romæ Stephanus Papa celebrauit contra eundem Græcorum errorem, misisse Carolum Magnum Episcopos duodecim præcipuis Regni, qua ergo audacia aduersarij Christianissimum Principem in Iconoclastam transformare nituntur præsertim cum Paulo Æmilio in hac parte assentiatur Magdeburgenses Cent. 8. cap. 9. col. 570.

QUINTO, constat ex historicis omnibus, & ex ipsius Caroli epistolis, & carminibus, immò ex ipsis rebus gestis, Carolum & Adrianum semper coniunctissimos fuisse. Existat adhuc Adriani epitaphium ab Imperatore Carolo non minus eleganter, quam piè descriptum; apud Onophrium in additione ad Platinam, cuius hoc est initium.

*Hic pater Ecclesia, Roma decus, in chryso auctor
Adrianus requiem Papa beatus habet.
Vir, cuius Vita, Deus; pietas, lex; gloria, Christus;
Pastor Apostolicus promptus ad omne bonum.*

Et infra:

Post patrem Carolus lacrymans hac carmina scripsit,

Tu mihi dulcis amor, te modo plango pater.

Tu memor esto mei, sequitur te mens mea semper,

Cum Christo teneas regna beata poli.

Num credibile est igitur, Carolum alterius religionis ac fidei fuisse, quam Adrianum? & in ipsum Adrianum tam acriter scripsisse, cum eum tantoperè coluerit, & post obitum laudarit?

Denique certum est, Carolum hominem Græcè & Latine peritum, prudentem & ingeniosum fuisse, libri autem isti hominis barbari, imperiti, leuis, ac penè stulti esse videntur. Nam Constantinopolim urbem notissimam in Bithynia esse dicit, cum nemo nesciat esse in Thracia, nisi fortè quia frequentes ibi terræ motus fiunt, solum mutauerit. Deinde, Concilium pro cultu imaginum Constantinopoli celebratum asserit, cum tamen Nicææ celebratum nemo sit qui nesciat, nisi qui nihil legit. Et, quod grauius est, per calumniam & mendacium multa tribuunt isti libri Nicænis Patribus, quæ nunquam dixerunt, & interdum quæ aduersarij dixerant, quale est illud, quòd Eucharistia sit imago corporis Christi, quòd non solum Patres Nicæni non defendunt, ut iste auctor somniat, sed etiam ex professo refellunt. Vnde accepit CALVINVS alterius mendacij occasionem. Quia enim Iconomachi dixerant, vnam solum imaginem adorandam, id est, Eucharistiam, atque hoc dictum Pseudo Carolus Nicænx Synodo tribuerat, Caluino placuit, ita rem totam immutare, ac dicere: *Ceterum ne suo solenni, plaudite, fabula careat, additur clausula* (nimirum à Concilio Nicæno) *Gaudeant & exultent, qui Christi habentes imaginem, sacrificium illi offerunt.* Quod est mendacium impudentissimum. Concilium enim Nicænum tantum abest, ut voluerit imaginibus sacrificium offerri, ut disertè in act. 7. declarauerit, non veram latrariam, sed honorariam tantum adorationem imaginibus deferri.

Accedat postremò, quod liber iste tanquam alter Melchisedech, est sine patre, sine matre, sine genealogia; prodiit enim repentè in lucem, nec scitur quando, aut vbi, aut quomodo, aut à quo repertus, nec habet nomen auctoris, nec

KK

impres.

impressoris, nec loci ubi impressus est. Quæ sunt omnia argumenta atque indicia fraudum: **S E D E S T O**, sit liber Caroli Magni, quid tandem aduersarij obtinebunt? prorsus nihil. Auctoꝝ enim huius libri disertè oppugnat omnia fœdè dogmata Calvinistarum; apertè enim docet, ad Romanum Pontificem pertinere vltimum iudicium de controuersis dei, & eum non à Conciliis, sed à Deo ipso primatum habere. idem vult exorcismum adhiberi in Baptismo, templum dedicare certo ritu, orandum esse pro defunctis, Sanctos invocandos, reliquias venerandas, chris̄matis, aquæ, salisq; benedicti vsu in Ecclesia retinendum, in Eucharistia verè esse corpus Christi, idq; adorandum, & tãquam verum ac proprium sacrificium offerendum, quæ sunt omnes exploratæ hæreses apud aduersarios.

Si ergo volunt nos credere huic auctoꝝ, cùm docet Nicenam Synodum errasse, credant eidem ipsi, cùm asserit multa, quæ iam enumerauimus. Quod si etiam constat Carolum ipsum hunc librum scripsisse, & in omnibus Calvinistis conuenire, quid haberent aliud, quam testimonium vnius hominis laici, & militis? quod opponere vltimo Concilio generali Episcoporu, stultitia est manifesta. Nam vt rectè ait Damascenus orat. 2. de imaginibus, Christus non commisit Ecclesiam Regibus & Imperatoribus, sed Episcopis & Pastoribus.

D E C I M O Q V I N T O, proferunt Concilia duo inter se contraria, quibus tamen præfuerunt Romani Pontifices. Nam Concilium Romanum sub Stephano VII. irritauit omnia acta Formosi Papæ prædecessoris sui; deinde Concilium Rauennense sub Ioanne IX. irritauit acta Concilij sub Stephano, & approbavit acta Formosi. Vide Sigebertum in Chronico anni DCCCC. III. Matthæum Palmerium in Chronico anni DCCC. XCIX. & Platinam in vitis horum Pontificum. **R E S P O N D E O**, quæstionem fuisse defecto, id est, an Formosus fuisset verus & legitimus Papa; & quia Stephanus malè informatus, censuit eum nõ fuisse Papam, acta eius irritauit. Quia verò Ioannes postea re melius inuestigata, inuenit contrarium, correxit errorem Concilij prioris, iuxta regulam Augustini, qui dicit; Concilia priora aliquan-

aliquando emendarià posterioribus, nimirum in huiusmodi casibus particularibus.

DECIMO SEXTO, proferunt Concilium Romanū sub Nicolao II. in quo definitum est, non solū Sacramentum corporis Christi, sed & ipsum verum Christi corpus tractari, & frangi manibus Sacerdotum, & fidelium dentibus atteri, vt patet ex can. Ego Berengarius, de consec. dist. 2. At hic est error manifestus contra resurrectionem gloriosam Christi, de qua dicit Apostolus: *Christus resurgens à mortuis, iam nō moritur.* Rom. 6. Si enim corpus Christi verum frangitur, & teritur, certè corrumpitur & moritur.

RESPONDEO, nunquam fuisse quæstionem, an Christi corpus verè, vt est in se, frangeretur manibus, & dentibus tereretur, certum enim est, & semper fuit, Christi corpus incorruptibile nunc existens, non posse frangi & teri, nisi in signo siue Sacramento, ita vt dicatur frangi ac teri, cū signum eius, id est, species panis frangitur, & teritur. At quæstio fuit, an signum, quod frangitur, & teritur, sit nudum signum, an verò contineat Christi corpus reuera. & quia Berengarius docuerat esse nudum signum, ideo Concilium constituens formam abiurationis huius erroris, voluit eum dicere, non solū Sacramentum, sed etiam verum Christi corpus frangi, & teri. quorum verborum hic est sensus, non teritur, & frangitur nudum signum, sed etiam verum Christi corpus, id est, sed signum habens realiter coniunctum Christi corpus: siue, sed etiam verum Christi corpus ibi præsens existens, frangitur, & teritur, non tamen in se, sed in signo. Quomodo etiam intelligimus, cū Chrysostomus homil. 83. in Matth. ait: *O quot, inquit, dicunt, Vellem eius formam, eius calceamenta videre. Ipsum igitur vides, ipsum tangis, ipsum comedis.*

DECIMO SEPTIMO, profert Hermannus Concilium Lateranense sub Innocentio III. in quo definitum est, habendum esse pro articulo fidei, panem & vinum in Sacramento transsubstantiari in corpus & sanguinem Christi; Ac in Concilio Ephesino dicitur anathema omnibus proferentibus aliud Symbolum.

Respondeo PRIMO, Lateranense Concilium non cōposuisse vllum Symbolum, sed tantū definiuisse vnā quæ-

stionem de fide, sicut fecerunt multa Concilia post Ephesinum. SECUNDO dico, Concilium Ephesinum dixisse anathema proferentibus aliud Symbolum, id est, contrarium Nicæno, non autem aliud, id est, nouum, & explicitius. TERTIO dico, Concilium Ephesinum prohibuisse noui Symboli compositionem Episcopis, & Conciliis particularibus, non autem summo Pontifici, aut Concilio generali; nemo enim in parem, vel maiorem, habet præcipiendi auctoritatem.

DECIMO OCTAVO, proferunt Concilium Constantiense & Basileense; nam illud sess. 13. excommunicauit omnes communicantes sub vtraque specie; istud autem concessit vtramque speciem Boëmis. RESPONDEO, quidquid sit de horum Conciliorum auctoritate, dico ea non pugnare inter se; nam Constantiense excommunicat eos, qui communicant sub vtraque specie sine licentia Ecclesiæ. Sic enim intelliguntur præcepta maiorum; non enim qui præcipit, prius se auctoritate dispensandi. Concilium autem Basileense dispensauit cum Boëmis, eisque licentiam dedit communicandi sub vtraque specie.

VLTIMO, proferunt eadem Concilia Constantiense & Basileense, quæ statuunt, Concilium esse supra Papam, contra contrarium habetur in Concilio Lateranensi, sess. II. Sed hac re infra dicemus in fine huius libri.

CAPVT IX.

Soluitur obiectio ducta ex ratione.

BII CIUNT postremò eam rationem. In omni cœtu multitudinis sæpe accidit, vt maior pars vincat meliorem, igitur in Conciliis Ecclesiæ, vbi definiuntur omnia ad plura suffragia, facile fieri poterit, vt contingat error. DEINDE esto; Concilia legitima non possunt errare, tamen quis nouit, an vllum fuerit vnquam legitimum Concilium? Nec enim est Concilium legitimum, nisi Episcoporum fidelium. quis autem scire potest, an qui in Concilio conueniant, habeant veram fidem, & veram ordinationem? DENIQUE; in antiquis Conciliis conue-